

hvor der har foreligget en stor, meget enkel og let overskuelig Sag, har kunnet iværksætte en Folkeafstemning, saaledes vil det heller ikke kunne siges at være afskaaret under den nye Grundlov, thi i den Henseende vil der ikke foregaa nogen som helst Forandring ved den nye Grundlov. Hvad der har kunnet gøres i den Retning efter Grundloven af 1866, vil ogsaa kunne gøres efter den nye Grundlov, og hvad der ikke har kunnet gøres efter Grundloven af 1866 i Retning af Folkeafstemning, kan heller ikke gøres efter den nye Grundlov. Vi har jo haft et enkelt Eksempel paa, at man har ladet foretage Folkeafstemning. Husker jeg ikke fejl, lod man foretage Folkeafstemning blandt Negrene i Vestindien, og der har i flere Tilfælde i andre Lande været iværksat Folkeafstemning om et enkelt stort og let overskueligt Spørgsmaal, uden at der saa vidt mig bekendt i vedkommende Lands Forfatning har foreligget andet derom, end der gør i vor egen. Noget saadant vil altsaa heller ikke være udelukket i Fremtiden, om et saadant Tilfælde skulde komme til at foreligge. Men jeg er sikker paa, at den Side, som under Forhandlingerne har arbejdet for at blive fri for Folkeafstemning ved almindelige Love, som, idet man vilde anse dette for ulykkebringende, ser paa den Sag paa samme Maade som jeg, at man vilde betragte det som et meget stort Misgreb, dersom Rigsdagen nu og da eller ret hyppigt vilde slaa ind paa at sætte en Ikrafttrædelsesbestemmelse ind i de Love, den vedtog, gaaende ud paa, at vedkommende Lov først skulde stadfæstes, efter at den havde været Genstand for Folkeafstemning. Det har ikke været Forudsætningen, men om Berettigelsen deraf kan jeg altsaa kun sige, hvad jeg allerede har sagt, at der sker i den Henseende intet nyt. Hvad der ikke har kunnet ske hidtil, vil heller ikke kunne ske i Fremtiden, og hvor meget der har kunnet ske hidtil, maa jo de lærde tvistes om, det kan altsaa ikke afgøres ved denne Lejlighed.

Jeg skal med disse Bemærkninger anbefale de stillede Ændringsforslag til Vedtagelse. De er jo, som ærede Medlemmer vil have set, tiltraadte af alle Udvalgets Medlemmer. De er oprindeligt stillede af Repræsentanter for de 5 Partier og har derefter fundet Tilslutning hos alle, og jeg forudsætter derfor, at man ogsaa her, saa vidt muligt enstemmigt, kan slutte sig til dem. Jeg anbefaler altsaa Vedtagelsen af disse Ændringsforslag og derefter Forslagets Overgang til tredje Behandling.

Nordby: Som det vil ses af Betænkningen, har det ærede 4de Medlem for 1ste Kreds (Niels Rasmussen) og jeg tiltraadt de stillede Ændringsforslag med den Motivering, at vi anser dem for Forbedringer af Lovforslaget. Det kan vel nok i alt Fald kaldes en betinget anbefaling. Den indeholder saa meget, at vi vil stemme for dem, og dermed er ogsaa givet, at vi paa en vis Maade anbefaler dem. Men, som sagt, Anbefalingen er meget betinget.

Jeg havde i og for sig ikke tænkt mig at tage Ordet i Dag ved denne anden Behandling, særlig fordi jeg sammen med det ærede 4de Medlem for 1ste Kreds har tiltraadt Ændringsforslagene. Det, der har foranlediget mig til at begære Ordet, er en Udtalelse af den ærede Ordfører ved hans Omtale af Ændringsforslag Nr. 3 til § 32. — Maa jeg indskyde, at jeg har med megen Interesse hørt den ærede Ordførers Omtale af Ændringsforslag Nr. 3, navnlig dette, at han udtalte som sin bestemte Opfattelse, at naar dette Ændringsforslag bliver vedtaget, saa er det slaaet fast, at Forholdstalsvalgmaaden er indført i den kommende Grundlov for vort Folk. Jeg har jo udtalt, at det er en betinget Tilslutning, jeg for mit Vedkommende har givet disse Ændringsforslag, og det gælder da ogsaa dette Ændringsforslag — som jeg for øvrigt anser for et af de vigtigste —, idet jeg nemlig ikke vil lægge Skjul paa, at jeg mener, at dets Affattelse er meget mangelfuld. Siden det blev affattet i Udvalget, er jeg blevet bestyrket i, at denne min Opfattelse er rigtig, thi det er en Kendsgerning, at der allerede i Pressen diskuteres om, hvorledes det skal forstaas. Jeg haaber, at det maa vise sig, at Forholdstalsvalgmaaden er sikret i Grundloven, men vis paa det er jeg ingenlunde.

Under Omtalen af dette Ændringsforslag ytrede den ærede Ordfører, at man er blevet enig om en ny Valglov. Jeg vil gerne bede den ærede Ordfører være saa god at gøre Rede for, hvem dette „man“ indeholder. Jeg har, som sagt, haft den Ære at være Medlem af Udvalget, men jeg har ikke set noget Valglovsforslag. Jeg har nok set et Forslag præsenteret i Udkastsform, men det har ikke været til Behandling. „Man“ et omfatter altsaa i alt Fald ikke mig, uagtet jeg har været Medlem af Udvalget. Det ønsker jeg gerne tydeliggjort, thi der er jo ingen Tvivl om, at det kunde fremkalde adskillige Misforstaaelser, dersom